

HØRSHOLM KOMMUNE

Hørsholms Kommunes
alkoholpolitik

– ingen børn
og unges liv
må skades
af alkohol

2022-2025

Forord

Som voksne er vi børnenes og de unges primære rollemodeller, og de spejler sig i os og den adfærd, vi udviser. Det er forældrene, bedsteforældrene, lærerne, pædagogerne eller de frivillige, som børnene og de unge møder, når de deltager i foreningslivet.

Det betyder også, at vi som voksne har et ganske særligt ansvar i forhold til de adfærdsmæssige valg, vi træffer. Det gælder også i relation til alkohol.

Som voksen er du en vigtig beskyttende faktor, når det handler om unge og rusmidler – og du kan være en positiv rollemodel.

Derfor er jeg også rigtig glad for, at det med denne alkoholpolitik er lykkedes at sætte børnene i fokus og ikke mindst at sætte en ramme for at involvere de voksne, der hver dag omgiver vores børn og unge, i alkoholforebyggelsen.

Gennemgående for hele alkoholpolitikken er et stærkt fokus på forebyggelse, og politikken skal sikre, at der skabes nogle bedre rammer i kommunen for en sundere alkoholkultur og adfærd. Den skal også sikre, at vi alle er bevidste om hele tiden at tage aktivt stilling til, hvordan vi forholder os til alkohol.

Fra kommunal side skal vi gå foran og bidrage til en kulturændring. Derfor glæder jeg mig også over, at alkoholpolitikken undervejs i processen har fået så stor opbakning fra forældrerepræsentanter, skolebestyrelser, ungeråd og andre, som har tilkendegivet, at de støtter en styrket alkoholforebyggelse og ønsker at bidrage hertil.

Hvis vi gerne vil skabe en ændring i alkoholadfærden, kræver det en indsats hos flere – og vi voksne har et særligt ansvar, når vi i Hørsholm Kommune skal skabe gode rammer for, at ingen børn og unges liv skades af alkohol.

Nu skal alkoholpolitikken ud at leve i kommende politiske beslutninger, i fagcentre, på skolerne, i daginstitutionerne og i foreningslivet. Tag godt imod den.

Caroline Victoria Christensen
Formand for Sports-, Sundheds- og Kulturudvalget i Hørsholm Kommune

Baggrund

- hvorfor en alkoholpolitik?

Vi ved, at danske unge er dem i Europa, som drikker mest alkohol, og som begynder at drikke alkohol tidligst. Mange unge forbinder alkohol med ungdomslivet, og danske børn og unge drikker primært til fester i weekenden og i selskab med andre unge. På den måde kan alkohol udgøre et samlingspunkt i ungdomsgrupper og være med til at bekræfte den unges identitet og tilhørsforhold til særlige vennegrupper.

I marts 2022 skærpede Sundhedsstyrelsen de nationale anbefalinger for indtag af alkohol for både unge og voksne. Sundhedsstyrelsen fraråder nu, at børn og unge under 18 år drikker alkohol. Det anbefaler de fordi, at særligt unge er i risiko for skadevirkninger af alkohol. Det skyldes bl.a., at alkohol kan skade unges hjerner, som er under udvikling helt frem til 20-års-alderen. Alkohol kan

nedsætte hukommelse og indlæringssevne. Samtidig er unges hjerner dårligere rustet til at foretage selvkontrol og risikovurdering. Derfor kommer unge lettere galt af sted, når de indtager alkohol.ⁱ

Hos unge med et højt alkoholforbrug ser man hyppigere ulykker, eksperimenterende brug af stoffer, vold og kriminalitet samt konflikter med venner og forældre. Unge, der begynder at drikke alkohol tidligt og drikker meget, har desuden større risiko for at få alkoholrelaterede problemer senere i livet.ⁱⁱ Både forældre, den unges personlighed, venner, skolemiljø og den alkoholkultur, de unge vokser op i, har stor betydning for de unges forbrug af alkohol.ⁱ Derfor er der mange arenaer, der er relevante at sætte fokus på, med denne alkoholpolitik.

Vi ved fra Hørsholm Kommunes Sundhedsprofil 2017, at hver femte voksen viser tegn på alkoholafhængighed og 16 pct. med risikabel alkoholadfærd bor sammen med børn. Hørsholm Kommune ligger på dette område i den høje ende blandt Region Hovedstadens kommuner.ⁱⁱⁱ Fokus på børn og unges alkoholkultur og – indtag er således ikke tilstrækkeligt, når det handler om at skabe gode rammer for, at ingen børn og unges liv skades af alkohol. Samtidig er Hørsholm Kommunes borgere og ansatte i meget høj grad ressourcestærke og engagerede mennesker, som i høj grad kan bidrage positivt til, at kommunens børn og unge får mulighed for at vokse op i et miljø, hvor alkohol fylder mindre, end tilfældet er i dag.

Ifølge Kommunernes Landsforening skønnes det, at 122.000 børn og unge vokser op i en familie, der er belastet af alkohol i Danmark – og Hørsholm Kommune er ingen undtagelse. Det har store konsekvenser for trivslen i barndommen, og det kan sætte negative spor langt op i voksenlivet.^{iv} I Hørsholm Kommune har vi dedikerede og dygtige medarbejdere, som gerne i endnu højere grad vil bidrage til tidlig opsporing af alkoholproblemer og formidling af, hvordan børn, unge og familier får den rette hjælp, når de har brug for det.

Forældre er børns primære rollemodeller, som de spejler sig i. Derfor har forældre også et særligt ansvar i alkoholforebyggelsen. Men rollemodeller er også andre voksne, fx bedsteforældre, lærere og andre ansatte i kommunen eller i foreninger. Det er vigtigt at involvere de voksne omkring unge i alkoholforebyggelsen, fordi de potentielt kan fungere som en vigtig beskyttende faktor, når det handler om unge og rusmidler – og de kan være positive rollemodeller. Hvis vi vil skabe en ændring i alkoholadfærd blandt børn og unge, kræver det en indsats hos flere – og voksne har

et særligt ansvar, når vi i Hørsholm skal skabe gode rammer for, at ingen børn og unges liv skades af alkohol. Ligesom vi også fra kommunal side skal gå foran og bidrage til en kulturændring. I udviklingen og høringen af alkoholpolitikken har vi fået stor opbakning fra forældrerepræsentanter, skolebestyrelser m.fl., som bakker op om en styrket alkoholforebyggelse og ønsker at bidrage hertil.

I foråret 2021 blev der nedsat et Alkoholråd bestående af 11 repræsentanter på tværs af kommunen, herunder repræsentanter fra kommunens Ungeråd. Alkoholrådet har udgjort arbejdsgruppen for udviklingen af alkoholpolitikken og har sammen drøftet problemstillinger og løsninger ift. børn, unge og alkohol.

Alkoholpolitikken er endeligt godkendt i Kommunalbestyrelsen den 23. marts 2022.

Vision

I Hørsholm Kommune vil vi gøre en seriøs og målrettet indsats for at skabe de bedste rammer for, at ingen børn og unges liv skades af alkohol. Vores fælles vision er, at Hørsholms børn og unge skal have et godt liv, hvor alkohol og andre rusmidler ikke spiller en markant rolle. Denne alkoholpolitik beskriver, hvordan Hørsholm Kommune vil skabe rammerne for, at visionen bliver en realitet.

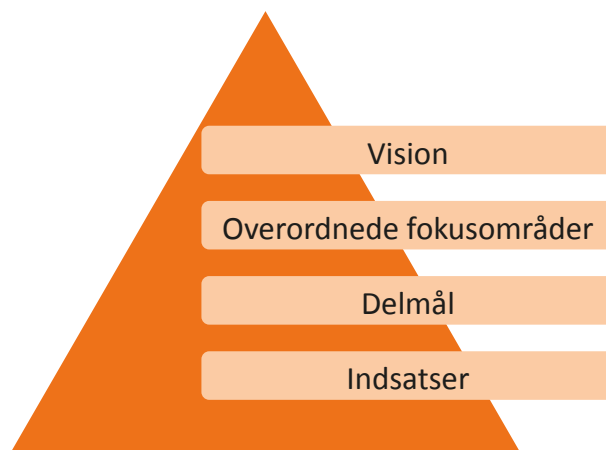
I Hørsholm ser vi det som en fælles opgave på tværs af kommunens centre, institutioner og foreninger at klæde børn og unge på til at få et fornuftigt forhold til alkohol – og klæde dem på til at række ud, hvis de har brug for hjælp. Vi vil gerne være rollemodeller og sende et tydeligt signal om, at vi som kommune og civilsamfund tager medansvar for at sikre, at ingen børn og unges liv skades af alkohol.

Gennemgående for hele alkoholpolitikken er et stærkt fokus på forebyggelse – det gælder både tidlig opsporing af alkoholproblemer, undervisning i skole og gymnasium, fokus på sociale fællesskaber uden alkohol, involvering af forældre og andre rollemodeller samt en samlet kulturændring. Et gennemgående fokus på forebyggelse skal bidrage til at udskyde alkoholdebuten, mindske indtaget af alkohol samt hjælpe de børn, unge og familier, som har alkoholproblemer tæt inde på livet. Derudover vil vi med alkoholpolitikken styrke bevidstheden i kommunen om de negative konsekvenser, der kan være ved (et for højt) indtag af alkohol. Det gør vi i Hørsholm Kommune med afsæt i Sundhedsstyrelsen anbefalinger.

For Hørsholms kommunalbestyrelse er det vigtigt, at det ikke er en forbudspolitik. Derfor er det også formuleret som en politik, som har til hensigt at skabe nogle bedre rammer i kommunen for en sundere alkoholkultur- og adfærd gennem forskellige andre metoder til alkoholforebyggelse.

Det er hensigten med alkoholpolitikken at synliggøre, at vi i Hørsholms fagcentre, institutioner og foreninger ved, at vi alle har et medansvar for udmøntning af alkoholpolitikken. Det betyder, at vi i Hørsholm Kommune forholder os aktivt til, hvad vi kan og skal gøre for at leve op til at skabe nogle gode rammer for, at Hørsholms borgere har et godt liv, hvor alkohol og andre rusmidler ikke spiller en markant rolle.

Alkoholpolitikken består af disse byggesten:

Fra vision til handling

Formålet med alkoholpolitikken er at give kommunens fagpersoner, institutioner, foreninger, politikere og borgere en række delmål, når indsatser på alkoholområdet skal prioriteres og planlægges i de kommende år. Alkoholpolitikken udgør en overordnet ramme, som dog er så håndgribelig, at den kan konkretiseres og udmøntes på tværs af kommunen. For at sikre relevans og ejerskab til politikken, er det de enkelte institutioner, skoler, elevråd, foreninger, bestyrelser mv., som har til opgave – inden for de i alkoholpolitikken beskrevne delmål og indsatser – at beslutte, hvordan de bedst udmønter indsatserne i praksis.

Med denne alkoholpolitik lægger vi derfor op til lokal drøftelse af, hvordan indsatserne udmøntes i de enkelte institutioner, centre, foreninger og skoler i Hørsholm Kommune. Det er selve drøftelsen af indsatserne – altså at de enkelte institutioner, skoler m.fl. får talt om deres nuværende praksis og hvordan de implementerer de relevante indsatser for at nå delmålene – som er vigtig for, at der rent faktisk sker en ændring på alkoholforebyggelsesområdet. Derfor skal omsætningen af indsatser til konkrete handlinger og selve beslutningen om, hvordan indsatserne implementeres, ske lokalt.

Det er en ledelsesmæssig opgave på tværs af kommunen at sikre opbakning til og udmøntning af alkoholpolitikken. For at sikre, at alkoholpolitikken og de relevante delmål og indsatser bliver drøftet, er forventningen med denne alkoholpolitik: I 3. kvartal 2022 har de enkelte centre, institutioner og foreninger i kommunen drøftet, hvordan man vil implementere alkoholpolitikken. Det betyder, at de enkelte ledere og centerchefer på tværs af kommunen i 3. kvartal 2022 har til ansvar at udarbejde en handleplan med konkrete initiativer, der beskriver, hvad man vil gøre de enkelte steder for at omsætte alkoholpolitikken til praksis. Alkoholpolitikken skal således omsættes og tilpasses de lokale forhold. Alle handleplanerne samles og udgør grundlaget for det første møde mellem centerchefer, nøglepersoner og repræsentanter fra Alkoholrådet, hvor implementering af alkoholpolitikken og fremdrift drøftes (se også afsnittet om opfølgning).

Målgruppe

Målgruppen for alkoholpolitikken er unge, ansatte, politikere, forældre, fagcentre, institutioner, foreninger og civilsamfundet i Hørsholm Kommune, som kan være med til at realisere alkoholpolitikens otte delmål. Når der således står "vi" i alkoholpolitikens delmål er det en bred gruppe, der refereres til, mens indsatserne er mere konkrete ift. målgruppe.

Målgruppen for alkoholpolitikken er bred, fordi den netop skal afspejle de mange arenaer, som børn og unge befinder sig i. Målgruppen for alkoholpolitikken er således væsentligt bredere end ansatte i kommunen.

Vidensgrundlag og udarbejdelse af alkoholpolitikken

Alkoholpolitikken bygger på et solidt vidensgrundlag baseret på interviews med i alt 16 nøglepersoner og interessenter på tværs af kommunen, som beskriver problemstillinger og fremadrettede behov, når det gælder alkoholområdet med fokus på børn og unge i Hørsholm Kommune. Interviewene repræsenterer Center for Sundhed & Omsorg, Center for Dagtilbud & Skole, Center for Børn & Voksne, Center for Kultur, IT & Digitalisering, Ungerådet i Hørsholm Kommune, gymnasium, forældre og foreningsliv.

Det førnævnte Alkoholråd har fungeret som en arbejdsgruppe for udviklingen af politikken og har sammen drøftet problemstillinger og løsninger ift. børn, unge og alkohol i Hørsholm Kommune – og ikke mindst sikret relevans. Alkoholpolitikken står således på et stærkt afsæt af viden og erfaringer fra både frontpersonale, ledere, unge og forældre. Alkoholrådets medlemmer er ambassadører for alkoholpolitikken og er inviteret til at følge implementeringen og opfølgningen på alkoholpolitikken fremadrettet.

I processen med at udvikle alkoholpolitikken har det nedsatte Alkoholråd fået faglig sparring fra interesseorganisation "Alkohol og Samfund" samt inddraget faglitteratur og erfaringer fra andre kommuner, Vidensråd for Forebyggelse og Sundhedsstyrelsen.

I sensommeren 2021 blev der afholdt en workshop om alkoholpolitikken med deltagelse af Alkoholrådet, politikere fra Sundhedsudvalget og centerchefer for at sikre overordnet enighed og relevans af alkoholpolitikken.

Fokusområder og mål

Alkoholpolitikken har tre overordnede fokusområder:

- Alkoholkultur og alkoholindtag blandt børn og unge
- Rollemodeller og medansvar – involvering af de voksne omkring de unge samt lokalsamfund
- Børn og unge, der vokser op i familier med alkoholproblemer – fokus på tidlig opsporing og hjælp

I det følgende beskrives, hvorfor disse tre fokusområder er valgt – og status på hvordan det ser ud i Hørsholm Kommune.

For hvert fokusområde følger 2-3 delmål, dvs. det vi i Hørsholm Kommune skal arbejde målrettet for at opnå. Delmålene konkretiseres i en række indsatser – indsatserne kan både være noget kommunen i forvejen gør samt nye indsatser. På den måde bliver det tydeligt, hvilke indsatser vi samlet arbejder med i Hørsholm Kommune for at nå delmålene. Nationale indsatser samt kommunens egne tilbud til borgere med alkoholproblemer, er integrerede elementer i alkoholpolitikken.

Der refereres i alkoholpolitikken løbende til konkrete materialer, fx forslag til konkret undervisningsmateriale, viden til forældre, værktøjer til skoler til øget forældreinvolvering i alkoholforebyggelsen samt inspirationsmateriale til lærere og ledelser. En liste over disse materialer er samlet i en "værktøjskasse" i slutningen af politikken.

Fokusområde:

Alkoholkultur og alkoholindtag blandt børn og unge

Der er god grund til at forsøge at påvirke sit barns alkoholforbrug, fordi alkoholvaner grundlægges i ungdommen. Jo tidligere man starter med at drikke alkohol og jo større forbrug i teenageårene, desto større er risikoen for, at man senere i livet drikker mere end andre voksne. Særligt i forbindelse med fester er danske unges indtag af alkohol meget rettet mod at blive fulde. Der bliver ofte drukket meget på én gang, og mange unge oplever en forventning om at skulle drikke meget.^v

Hos både drenge og piger stiger alkoholforbruget drastisk, når de er omkring 16-18 år, hvor mange begynder på en ungdomsuddannelse. Tal på landsplan viser, at 34 pct. at gymnasieeleverne drikker alkohol næsten hver weekend, og 28 pct. rusdrikker fire eller flere gange om måneden.ⁱⁱ Over 50 pct. af de unge ml. 15-25 år synes, at de andre drikker for meget og mere end 60 pct. af de unge ml. 15-25 år ønsker en anden alkoholadfærd.^v

Problemet med unges alkoholkultur er på ingen måde nyt, og det løser tydeligvis ikke sig selv. Tværtimod viser nyeste tal, at andelen af 15-årige, som drikker ugentligt, er stigende. Tal fra

Sundhedsdatastyrelsen fra 2019 viser desuden, at antallet af unge, der ender på sygehuset med alkoholforgiftning, har været støt stigende over en årrække.

Kommuner på tværs af landet, herunder Hørsholm Kommune, har igennem mere end 20 år arbejdet målrettet med en alkoholforebyggende indsats i skolen, bl.a. gennem SSP-samarbejdet¹. Alligevel er alkohol accepteret og udbredt i Hørsholm Kommune, også blandt unge i folkeskolen, hvor en stor andel begynder at drikke før de er blevet 16 år, som ellers er grænsen for, hvornår der lovligt kan købes alkohol². Der er derfor brug for en målrettet indsats.

Oplevelsen i Hørsholm Kommune er, at det er for sent at snakke om alkoholforebyggelse med unge i 7. klasse, som er nuværende praksis i kommunen. Hvis alkoholdebut skal udskydes og alkoholindtaget mindskes, skal forebyggelsesindsatsen i Hørsholm Kommune starte tidligere gennem et målrettet arbejde med undervisning i skolerne og ungdomsuddannelser samt et samarbejde med foreningslivet. Alkohol og Samfund anbefaler, at forebyggelsesindsatsen ift. alkohol i folkeskolen begynder i 6. klasse. Et ambitiøst og langsigtet mål i Hørsholm er, at alkohol i højere grad kommer helt ud af folkeskolen, for at børn ikke skades af alkohol.

Det kræver en indsats af mange for på sigt at ændre alkoholkulturen og normer for alkoholindtag blandt borgere i Hørsholm Kommune – ikke mindst kræver det, at voksne tager et stort medansvar for at ændre alkoholkulturen. Derfor afspejler flere af indsatserne under dette fokusområde også en væsentligt bredere målgruppe end børn og unge.

¹ SSP er forkortelsen for samarbejdet mellem skolerne, sociale myndigheder og politiet, der sammen udfører kriminalpræventivt arbejde. SSP-konsulenten har direkte kontakt med unge og børn, især i alderen fra 14 til 17 år. Der arbejdes både i grupper og individuelt. SSP er synligt de steder i kommunen, hvor børn og unge færdes, dvs. på skoler, i klubber og på Ungdomsskolen.

² I detailhandlen skal man være 16 år for at købe alkohol med en alkoholprocent op til 16,5 %, mens man skal være 18 år for at købe produkter med 16,5 % og derover.

DELMÅL 1

Vi styrker de unges viden og handlekompetencer inden for alkoholområdet.

Indsatser:

- Skolerne tilbyder systematisk videns- og dialogbaseret undervisning om alkohol allerede fra 6. klasse og op i gymnasiet med henblik på at udskyde alkoholdebuten samt mindske brugen af alkohol og andre rusmidler. Undervisning skal være på skoleskemaet i forskellige former, årligt og når det er relevant. Vi vil i undervisningen guide unge til et sundt og sikkert forhold til alkohol, som skaber grundlag for, at de unge kan forholde sig aktivt til den danske alkoholkultur. Vi uddanner unge i rusmiddelkultur og i hvilke mekanismer, der knytter sig til rusmiddelbrug, herunder drikkepres, sociale normer og flertalsmisforståelser. Flertalsmisforståelser handler om, at man tror, at der er flere, der mener eller gør bestemte ting, end det rent faktisk er tilfældet. Børn og unge har ofte overdrevne forestillinger om, hvad de andre gør ift. alkoholindtag. Når de får kendskab til kammeraternes reelle adfærd, påvirker det dem i samme retning, og det gælder således også specifikt på alkoholområdet. Både SSP-konsulenter, lærere og gode oplægsholdere/ rollemodeller udefra kan være relevante til at stå for undervisning og temaarrangementer for eleverne. Det er vigtigt at undervisningen er dialogbaseret og møder de unge i øjenhøjde, ligesom Ungerådet i Hørsholm Kommune fremhæver at det er vigtigt, at undervisningen inddrager/inviterer nogle, som de unge kan spejle sig i. Indsatsen forudsætter, at lærere klædes på til at kunne varetage denne undervisningsopgave. Kræftens Bekæmpelse har udviklet et lettilgængeligt og gratis tværfagligt materiale- 'Om alkohol',

som giver eleverne indsigt i relevante problemstillinger om unge og alkohol. Undervisningsmaterialet kan anvendes i en lang række fag og i den understøttende undervisning. Derudover har flere kommuner udviklet inspirerende undervisningsmateriale, som kan bruges, ligesom der er inspiration at hente på Alkohol og Samfunds hjemmeside.

- Vi arbejder for, at børnene – sammen med deres klasselærer/anden nær voksen og deres venner – opnår et fortroligt rum, hvor de tidligt kan dele tanker, dilemmaer og senere erfaringer med alkohol.

DELMÅL 2

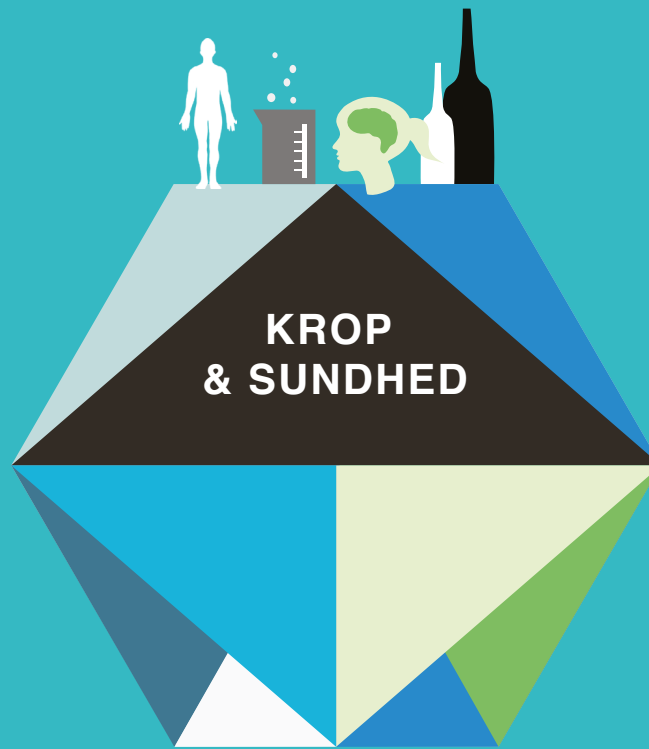
Vi understøtter sociale miljøer og initiativer, der fremmer fællesskaber og dannelse af relationer, hvor alkohol ikke er i fokus.

Indsatser:

- Vi arbejder for, at gymnasiets rammer byder alle unge inden for i et inkluderende, socialt miljø, der understøtter god trivsel, og hvor det ikke er alkohol, der er i centrum for sociale aktiviteter. De unge skal ikke opleve, at de mødes af et pres for at drikke alkohol. Det handler både om, at vi i gymnasiet arbejder for at skabe traditioner for introforløb på gymnasiet og mulighed for at knytte bånd og tilhørsforhold uden, at alkoholen er styrende for det sociale liv, samt at vi giver eleverne mulighed for at deltage i fredagsbarer og fester med ingen eller mindre alkohol. Derfor har vi bl.a. implementeret det såkaldte alkoholkodeks "Vi tager ansvar" på gymnasiet, som er et fælles kodeks for afholdelse af fester, caféer, studieture og andre sociale arrangementer på ungdomsuddannelser indgået af 14 gymnasier på tværs af landet.

OM ALKOHOL

Et undervisningsmateriale til unge

Kræftens Bekæmpelse

Kræftens Bekæmpelses gratis undervisningsmateriale 'Om alkohol'. Materialet kan downloades på <https://www.omalkohol.dk>

Derudover vil vi arbejde for, at gymnasiet – i samarbejde med de unge – skaber aktiviteter og fællesskaber, som ikke har alkohol som et samlende element, fx med inspiration fra "Gymnasi-guiden – mere fest, mindre alkohol", som er udviklet af Alkohol & Samfund, og hvor der gøres en reel indsats for at skabe spændende events, som de unge gerne vil deltage i.

- Unges fritidsliv har stor indflydelse på deres adfærd, udvikling og trivsel. Vi ved, at deltagelse i organiserede sports- og fritidsaktiviteter kan være en vigtig beskyttende faktor for rusmiddelbrug blandt unge, dvs. at de unge er mindre tilbøjelige til at bruge rusmidler, herunder alkohol, rygning og hash. Derfor støtter Hørsholm Kommune, at børn og unge deltager i et aktivt og organiseret sports- og fritidsliv og sørger for, at der er et varieret udbud af aktiviteter, fx i en sportsklub, på skolen, på kulturinstitution eller i ungdomsskolen. Vi etablerer et samarbejde med foreningslivet omkring tilbud til unge og understøtter foreningslivet i at arbejde med sunde og trivselsfremmende fællesskaber for de unge.
- Blandt de 65-74-årige drikker 7 pct. af kvinderne og 11 pct. af mændene mere end Sundhedsstyrelsen højrisikogrænser på hhv. 14 og 21 genstande/ugentligt. Vi Undersøgelser viser, at de ældres (60+ årige) drikkemønster- og motiver adskiller sig markant fra de unges, blandt andet drikker de ikke altid sammen med andre. Studier viser, at de ældre drikker mere i hverdagen. Nogle føler et tab af identitet, når de går på pension, eller de oplever dødsfald, og så drikker de mere – alene. Selvom især de veluddannede ældre er gode til at søge hjælp, er der sta-

dig en gruppe, som hverken søger eller får hjælp til at stoppe stigende alkoholforbrug. Vi i Hørsholm Kommune arbejder vi for at have en særlig opmærksomhed på dette ved 1) at forebygge ensomhed og derigennem forebygge stigende alkoholforbrug som følge af ensomhed, fx ved at tilbyde sociale arrangementer, fællesskaber og dannelse af relationer, hvilket også er beskrevet i Hørsholm Kommunes Ældrepolitik, og 2) at integrere alkoholforebyggelse i de forebyggende hjembesøg hos ældre borgere i kommunen.

DELMÅL 3

Vi bidrager til at mindske synligheden og tilgængeligheden af alkohol.

Indsatser:

- Gennem dialog med Økonomiudvalget og administrationen ses der nærmere på kommunens praksis omkring såkaldte lejlighedstilladelser til at udskænke alkohol, så vi fremadrettet i kommunen sikrer en særlig opmærksomhed på børn/unge og tilgængelighed/synlighed af alkohol, når vi giver lejlighedstilladelser.¹ Lejlighedstilladelser er alkoholtilladelser til enkeltstående arrangementer. En metode til at se nærmere på lejlighedsbevillinger er fx gennem Sundhedsstyrelsens metode "Ansvarlig udskænkning", så der skabes fornuftige rammer for alkoholudskænkning med opmærksomhed på de unge.

¹ I Hørsholm Kommune har Økonomiudvalget delegeret kompetencen til at give lejlighedsbevillinger til administrationen. I dag behandles ansøgningerne om lejlighedstilladelser således, at Hørsholm Kommune fra Nordsjællands Politi modtager ansøgningen om lejlighedstilladelse til at udskænke alkohol.

- Vi har en stor opmærksomhed omkring, at vi ikke udsænker alkohol til unge under 18 år. Det betyder, at vi i kommunale foreninger og til arrangementer, hvor kommunen er vært, er opmærksomme på at tjekke ID inden udsænkning.
- Foreningslivet og kulturinstitutioner genbesøger eventuelle eksisterende alkoholpolitikker og drøfter om der kan gøres yderligere for at sikre alkoholforebyggelse blandt børn og unge, herunder mindske synlighed og tilgængelighed af alkohol i foreningsregi. Foreninger tager aktivt stilling til, hvornår der skal kunne købes alkohol i fx idrætshallerne, og sørger for at der altid er alkoholfrie øl mv. tilgængeligt.
- Folkeskolerne i kommunen udvikler klare retningslinjer/alkoholkodeks i samarbejde med elevråd eller Ungerådet i Hørsholm for at tydeliggøre skolernes holdninger, rammer og regler for alkoholindtag blandt elever- meget gerne i et samarbejde på tværs af kommunens folkeskoler.

Fokusområde:

Rollemodeller og medansvar – involvering af de voksne omkring de unge og lokalsamfund

Forældre er børns primære rollemodeller. Men rollemodeller er også andre voksne, fx bedsteforældre, lærere og andre ansatte i kommunen. Vidensråd for Forebyggelse beskriver, at børn og unge i virkeligheden blot gør, som de voksne gør.ⁱⁱ Forældrenes eget alkoholforbrug og deres normer og regler omkring de unges alkoholforbrug har derfor stor betydning for, hvor meget de unge drikker, og hvor tidligt de begynder at drikke. Unge, der oplever, at deres forældre accepterer, at de drikker alkohol, har et større alkoholforbrug end unge, der oplever modstand fra forældrene.ⁱ Når unge har aftaler om alkohol med deres forældre, drikker de mindre end unge, der ikke har. Men for mange forældre kan det være svært at tage snakken om alkohol med deres teenagere. Ifølge "Fuld af Liv" Kampagnen fra Kræftens Bekæmpelse og TrykFonden har kun hver tredje 15-20-årige aftaler med deres forældre om alkohol. Men unge lytter faktisk til forældrenes holdninger og forventninger – også selvom det ikke altid virker sådan.

I Hørsholm Kommune er der potentiale for, at forældrene i højere grad spiller en aktiv rolle i alkoholforebyggelsen. Det handler både om, at nogle forældre i kommunen for tidligt giver slip og selv lader de unge få erfaringer med alkohol uden at blande sig, og andre forældre, der gerne vil blande sig, men er tvivl om, hvad de kan/skal gøre for at sikre en sundere alkoholkultur blandt deres børn og unge.

Det er vigtigt at involvere de voksne omkring unge i alkoholforebyggelsen, fordi de potentielt kan fungere som en vigtig beskyttende faktor, når det handler om unge og rusmidler.^{vii} Hvis vi vil skabe en ændring i alkoholadfærd blandt børn og unge, kræver det en indsats hos flere – og voksne har et særligt ansvar, når vi i Hørsholm skal skabe gode rammer for, at ingen børn og unges liv skades af alkohol. Ligesom vi også fra kommunal side skal gå foran og bidrage til en kulturændring.

DELMÅL 4

Vi inddrager forældre aktivt i rusmiddelforebyggelse og styrker forældres kompetencer til at tage aktiv del i forebyggelsen af de unges rusmiddelbrug.

Indsatser:

- Skolerne understøtter i samarbejde med SSP-konsulenterne, at forældre får viden om, at de har en vigtig rolle ift. de unges adfærd

og valg, når det kommer til alkohol og andre rusmidler, selvom de unge bliver ældre og mere uafhængige af deres forældre. Vi opfordrer forældre/omsorgspersoner til at tage et medansvar for at tale om alkoholforebyggelse i hjemmet. Derfor arbejder vi i grundskolen og gymnasiet for, at forældre får viden om unge og alkohol samt konkrete redskaber til at tage dialogen om alkohol og andre rusmidler med deres børn i hjemmet.

Trygfonden og Kræftens Bekæmpelse har udviklet et lettilgængeligt og gratis materiale 'Fuld af liv', som kan anvendes på forældremøde i folkeskolen, evt. varetaget af facilitatorer udefra. Forældremødet tilrettelægges således, at det har en mere forpligtende form, så flere forældre og elever møder op, fx har nogle skoler i andre kommuner gode erfaringer med, at elever, ved at deltage, til gengæld kan have fri i den første time dagen efter. Pointen med at både elever og forældre deltager i dele af et sådant møde er, at der er gode erfaringer med, at det medfører givtige drøftelser og flere perspektiver at lave et arrangement, hvor forældre og unge har dialog på tværs- men hvor forældre og egne børn dog sidder ved forskellige borde/grupper.

- Vi har fokus på overgangen mellem folkeskole og ungdomsuddannelse, da vi ved, at det ofte er en periode, hvor de unges alkoholforbrug eskalere. Derfor tilbyder kommunen/kommunens SSP-konsulenter at deltage på det første forældremøde på ungdomsuddannelser for at øge fokus på unges brug af alkohol og andre rusmidler, herunder hvordan forældre kan snakke med deres teenager om rusmidler, lave klare aftaler og grænser for den unges indtag og brug af alkohol, håndtering af fester m.m.
- Skolerne understøtter, at forældre har mulighed for at mødes klassevis i folkeskolen og faciliterer en dialog, hvor forældre har mulighed for at danne fælles holdninger, rammer og aftaler ift. alkoholindtag blandt de unge. Både SSP-konsulenter, ledere og lærere på skolen samt evt. aktører udefra kan have en rolle i at skabe og afholde et dialogbaseret arrangement om alkoholforebyggelse.

Kræftens Bekæmpelse og Trygfonden har udviklet inspirationsmaterialet "Dit barn – din alkoholdning" til forældremøder i 7.-9. klasse, hvor unge og alkohol er på dagsordenen. Materialet består bl.a. af en film, et færdiglavet oplæg og en skabelon til en fælles alkoholaftale på klasseniveau. Yderligere kan nævnes "Act-on-it", som er en form for teaterforestilling/alternativt foredrag for unge og deres forældre i udskoling, som er brugt af flere kommuner som en kick-off til et fælles forældremøde, hvor der drøftes fælles alkoholpolitik ude i klasserne.

<https://www.act-on-it.dk/lkohol/>

- Vi tilbyder og sikrer kendskab til Hørsholm Kommunes tilbud om gratis og anonym rådgivning. Borgere i Hørsholm Kommune, der har børn i alderen 4-17 år, har mulighed for at få gratis og anonym rådgivning hos kommunens Pædagogisk-Psykologisk Rådgivning (PPR). Rådgivningerne kan kontaktes, hvis forældre/omsorgspersoner har bekymringer eller brug for konkrete råd ift. mistrivsel hos deres børn og unge, og berører dermed også alkohol- og rusmiddelproblematikker. Hørsholm Kommune har desuden et åbent, anonymt og gratis samtaletilbud målrettet unge mellem 13 og 25 år, men hvor forældre/omsorgspersoner til unge i denne aldersgruppe også kan rette henvendelse, hvis de har bekymringer og brug for rådgivning.

DELMÅL 5

Vi arbejder for en kultur i lokalsamfundet, hvor forældre og andre nære voksne oplever det som en fælles opgave at bidrage til at passe på hinandens børn og unge – også ift. alkohol og andre rusmidler.

Indsatser:

- Vi integrerer undervisning/temaer til forældremøder fra 0. klasse og frem, som handler om det gode børneliv bredt set, at vi sammen skal passe på hinandens børn, og hvordan man som forældre navigerer i at have et skolebarn. I de større klasser kan dette forarbejdes til at sætte forældres rolle ift. alkoholforebyggelse og medansvar for de unges alkoholvaner/-kultur på dagsorden.
- Vi arbejder for, at forældre har gode sociale bånd til hinanden i lokalsamfundet, at de ved hvor de unge er om aftenen, og at de kender til de unges venner og deres forældre, da det kan have en beskyttende virkning ift. unge og alkohol. For eksempel kan det overvejes at invitere forældre til at have en aktiv rolle i at holde øje med de unge i de sene aftentimer i weekenderne og derigennem bidrage til et trykt festmiljø.
- Vi arbejder i kommunen for et tæt samarbejde mellem SSP, Natteravne, udskænkingssteder, politi og detailhandel for at fremme et trykt natteliv i lokalområdet, påvirke fester i det offentlige rum og sikre en håndhævelse af lovgivningen for både køb og udskænkning af alkohol til unge.

DELMÅL 6

Hørsholm Kommune går foran for at skabe en kultur, hvor alkohol ikke er en integreret del af kommunalt arrangerede/sponsorerede sociale arrangementer.

Indsatser:

- Hørsholm Kommune fremstår som et godt eksempel, og derfor må der som hovedregel ikke i kommunens egne dagtilbud, skoler, fritidstilbud og institutioner med drifts-

enskomst serveres, sælges, medbringes eller indtages alkohol, når børn og unge under 18 år samtidig er til stede. Dette gælder også, når der afholdes eksempelvis forældremøder/forældrearrangementer, hvor Hørsholm Kommune er vært. Der kan være undtagelser fra dette efter den relevante bestyrelses beslutning, fx Hørsholm Kommunes årlige Kulturdag eller borgerlige vielser, hvor børn/unge under 18 år deltager.

- Kommunen sponsorerer/finansierer ikke alkohol ifm. arrangementer, hvor kommunen yder støtte, fx via §18 midler. Vi gør dette for at sende et signal om, at kommunen ikke til sådanne arrangementer betaler for borgernes indtag af alkohol.
- Hørsholm Kommune sørger fremadrettet for, at der altid sælges/serveres indbydende alkoholfrie alternativer, såsom alkoholfrie øl og alkoholfrie drinks/mocktails. Det gælder ikke kun arrangementer for unge, men også til arrangementer for ansatte eller arrangementer for voksne og ældre borgere i kommunen.
- Ansatte i kommunen drikker ikke alkohol i arbejdstiden. Hvis ansatte i kommunen ønsker at servere alkohol ved særlige lejligheder (jubilæum eller når en ansat går på pension), skal der forud for dette gives tilladelse fra nærmeste leder.

Fokusområde:

Børn og unge, der vokser op i familier med alkoholproblemer – fokus på tidlig opsporing og hjælp

I Danmark skønnes det, at 122.000 børn og unge vokser op i en familie, der er belastet af alkohol. Det kan have store konsekvenser for trivslen i barndommen, og det kan sætte negative spor langt op i voksenlivet.^{iv}

Sundhedsprofilen for Hørsholm Kommune fra 2017 viser, at 16 pct. af borgere med risikabel alkoholadfærd bor sammen med børn, svarende til 800 personer.ⁱⁱⁱ Børn og unge, der vokser op med forældre med alkoholproblemer, har oftere lavt selvværd, psykiske vanskeligheder, er ensomme og oplever manglende tillid og støtte fra forældrene. De har også en højere risiko for senere i livet at udvikle psykisk sygdom og forsøge selvmord, ligesom risikoen for selv at udvikle et misbrug er væsentligt forhøjet.ⁱⁱⁱ At hjælpe disse børn er derfor et vigtigt fokusområde.

Ifølge Kommunernes Landsforening er alkoholproblemer ofte tabubelagt. Derfor kan det være vanskeligt for både børn og forældre at tale om, hvordan alkohol påvirker familien. Tavsheden betyder, at fagprofessionelle i kommunen skal have kompetencer til at afkode tegn på alkoholproblemer, så familien kan få den rette hjælp så tidligt som muligt, inden alkoholproblematikkerne får alvorlige konsekvenser. Ifølge Kommunernes Landsforening kan kommuner fremme, at børn og familier tilbydes den rette hjælp i tide. Medarbejdere, der møder børn og deres familier i dagtilbud og skole, skal være opmærksomme på alkoholproblematikker og vide, hvordan de skal handle, hvis de er bekymrede. Sundhedsplejen, der kommer i hjemmene, spiller også en vigtig rolle i forhold til at spørge systematisk ind til alkoholvaner i familien.^{iv}

Blandt Hørsholm Kommunes medarbejdere i sundhedsplejen, dagtilbud og skolen er der i tråd med ovenstående en oplevelse af berøringsangst, tabu og manglende kompetence ift. at tale om alkoholproblemer med forældre/omsorgspersoner, hvor der er mistanke herom. Samtidig oplever frontpersonale i kommunen, at det er tabubelagt for de unge at tale om, hvis der er alkoholproblemer i familien.

DELMÅL 7

Vi reagerer hurtigt og professionelt ved tegn på mistrivsel hos børn/unge, herunder hvis der er mistanke om alkoholproblemer enten hos barnet/den unge eller hos forældre/omsorgspersonerne.

Indsatser:

- Vi understøtter, at ansatte i kommunens sundhedspleje, dagtilbud og skole er uddannede og modige og tør træde ind i problematikker omkring alkohol. Derfor sikrer vi opkvalificering af ledere og frontpersonale i at opspore børn, som har en opvækst i

FLERE END DU TROR

ALKOHOLPROBLEMER
KAN RAMME ALLE

TAG SKRIDTET. DU KAN FÅ GRATIS OG ANONYM
ALKOHOLBEHANDLING I DIN KOMMUNE

HØRSHOLM KOMMUNE

Alkohol &
Samfund

TrygFonden

Materialet er udarbejdet i forbindelse med alkoholkampagnen uge 40 i 2022, der laves af Alkohol & Samfund i samarbejde med TrygFonden.

alkoholbelastede familier, og at man som fagprofessionel tør gå ind i forældresamtaler om dårlig trivsel hos barnet, som måske kan skyldes alkoholproblemer i hjemmet.

- Vi udarbejder procedurer, som gør, at ledere og frontpersonale ved, hvad de skal gøre, hvis de har mistanke om alkoholproblemer, der påvirker et barn.
- Sundhedsplejerskerne taler systematisk med elever om alkohol, rygevaner og forbrug ved udskolingsundersøgelserne på skolerne. Sundhedsplejersker og andet frontpersonale i Hørsholm Kommune vil arbejde for en endnu mere systematisk tilgang til at opspore begyndende alkoholproblemer i skolen, og at der samarbejdes på tværs af faggrupper for at sikre tidlig opsporing af problemer med alkohol og andre rusmidler.
- Sundhedsplejerskerne er i alle besøg hos børn og familier opmærksomme på signaler eller symptomer, der kunne tyde på et misbrug. I de tilfælde, hvor sundhedsplejen opsporer problemer, spørger de nysgerrigt ind, og ved behov sendes underretninger til sagsbehandler, som henviser familien til videre behandling/hjælp. Sundhedsplejen arbejder for at få indført tilbud om graviditetsbesøg til alle familier i Hørsholm Kommune fremover, og at der her systematisk spørges ind til rygning/alkohol/rusmidler.

Indsatser:

- Hørsholm Kommunes fagpersonale har en særlig opmærksomhed på tidlig opsporing af mistrivsel hos børn og unge. Det betyder bl.a., at der sendes en underretning til Center for Børn og Voksne ved bekymring for barnet/den unge, så sagsbehandlere kan

tage stilling til om barnet/den unge har behov for særlig støtte, jf. Serviceloven.

DELMÅL 8

Vi sørger for, at borgere med et problematisk alkoholforbrug/alkoholafhængighed og deres pårørende modtager den rette behandling og hjælp, herunder at unge har et sted at gå hen med deres bekymringer.

Indsatser:

- Skole, ungdomsskole og gymnasium sikrer, at eleverne får viden om, hvor de kan få hjælp af Hørsholm Kommune, hvis de selv, venner eller familie har problemer med alkohol eller andre rusmidler – og at disse tilbud er gratis. Hørsholms eget generelle rådgivningstilbud til unge er "Anonym Ungerådgivning" (målgruppe 13-25årige). Derudover samarbejder Hørsholm Kommune med andre kommuner om tilbuddene "Ung Revers" og "TUBA". TUBA er et tilbud om hjælp til børn og unge mellem 14 og 24 år, der har haft en barn-dom med en misbrugende mor eller far. Ung Revers tilbyder gratis hjælp til børn og unge under 25 år, som er vokset op i familier med misbrug, og hjælper børn og unge til et liv uden familiens rus.
- Hørsholm Kommune tilbyder gratis rådgivning, vejledning og behandling til borgere med et alkoholmisbrug hos Hørsholms Misbrugsambulatorium. Vi gør en indsats for at synliggøre og kommunikere om tilbuddene, så borgere ved, hvad der er af muligheder og at de er gratis. Derudover har Frivillig-center & Selvhjælp Hørsholm mulighed for at supplere med tilbud om hurtig, personlig støtte i form af motiverende samtaler, og de bidrager gerne i udviklingen af relevante nye tilbud.

Nationale indsatser med fokus på unge og alkohol

Hørsholm Kommunes alkoholpolitik vil knytte sig til øvrige initiativer på nationalt niveau – i kommunen vil vi følge med i, hvad der sker på nationalt niveau, og indsatser i politikken vil derfor udvikle sig over tid.

Følgende nationale initiativer skal nævnes:

- Det er besluttet, at der skal udarbejdes en national forebyggelsesplan for unges forbrug af alkohol. Planen skal indeholde et ambitiøst mål om at sænke unges alkoholindtag og anbefalinger til tiltag, som kan realisere målet. Et afgørende greb, der nævnes af bl.a. Danske Regioner, er indførelse af 18-års aldersgrænse for køb af alkohol mhp. at nedbringe unges alkoholforbrug.
- I 2020 påbegyndte Sundhedsstyrelsen og TrykFonden et partnerskab om projektet Fælles om Ungelivet i samarbejde med fem pilotkommuner med det formål at udvikle idéer og initiativer til, hvordan kommuner kan samarbejde med forældre og det organiserede fritidsliv om at skabe gode rammer om et godt ungdomsliv, hvor rusmidler ikke spiller en markant rolle.^{vii} Frem til 2023 er partnerskabet i en pilotfase, hvor projektet i samarbejde med de fem kommuner: Aalborg, Silkeborg, Odder, Sorø og Gentofte arbejder med at udvikle forskellige opskrifter på, hvordan kommunerne i tæt samarbejde med forældre og andre lokale aktører, herunder fx det organiserede fritidsliv, kan være med til at løfte visionen. Erfaringer skal udvides til øvrige kommuner.
Se mere her:
<https://www.sst.dk/da/faellesomungelivet/Om-programmet>
- Nationale initiativer og kampagner såsom de årligt tilbagevendende kampagner “Hvid Januar” og “Uge 40”. Hvid Januar handler om at opfordre til at gøre januar til en alkoholfri måned for at skabe opmærksomhed omkring, hvad det betyder for den enkelte ikke at drikke og derved bryde sine alkoholvaner. Hørsholm Kommune viser sin opbakning til Hvid Januar ved fx ikke at servere alkohol til arrangementer, hvor kommunen er vært – det kan fx være konferencer, møder og andre arrangementer i kommunalt regi. De tidligere oplyste arrangementer, herunder visninger, er dog fortsat undtaget. Derudover tager Hørsholm Kommune årligt stilling til, hvad vi vil gøre for at vise, at vi bakker op om Hvid Januar.

Hvordan ved vi, om udviklingen går den rigtige vej?

Sundhedsudvalget i Hørsholm Kommune besluttede i juni 2021, at kommunen skal samarbejde med BørneUngeliv om at gennemføre den såkaldte “Ungeprofilundersøgelse” hvert andet år fra 2022 og frem blandt unge i Hørsholm Kommune. På den måde bliver det muligt at monitorere de unges udvikling på alkohol- og rusmiddelområdet i Hørsholm Kommune.

Ungeprofilundersøgelsens formål er at bidrage til at skabe de bedste betingelser for et godt ungeliv. Undersøgelsen giver kommunen en aktuel viden om unges trivsel, sundhed, livsopfattelse og livssituation og bidrager dermed til at styrke den forebyggende indsats i og på tværs af landets kommuner. Ungeprofilundersøgelsen er meget mere detaljeret end den såkaldte Sundhedsprofilundersøgelse og har tilmed specifikt børn og unge som målgruppe, hvorfor denne undersøgelse

se giver unik og relevant viden, hvilket giver Hørsholm Kommune mulighed for at følge udviklingen ift. unge og alkohol og målrette indsatser som følge heraf. Med udgangspunkt i Ungeprofilundersøgelsen og spørgsmålene som indgår i undersøgelsen, vil der i 2022 blive formuleret målbare succeskriterier/indikatorer for implementeringen af alkoholpolitikken, som det skal være muligt at følge over tid. Det kan fx være andelen af unge, der drikker over 5 genstande hver weekend, eller hvor stor en andel af de 15-20-årige, der har aftaler med deres forældre om alkohol. Vi formulerer målbare succeskriterier for at sikre, at vi er på rette vej ift. at styrke alkoholforebyggelsen hos børn og unge, men også for at kunne rette indsatser til eller tilføje nye indsatser, hvis Ungeprofilundersøgelsen og dialogen med ledere, lærere, foreninger m.fl. viser behov herfor.

Resultater fra Ungeprofilundersøgelsen i Hørsholm Kommune vil blive videreformidlet til dem, der er involveret i udmøntningen af alkoholpolitikken, så de kan følge udviklingen og få en form for feedback på deres arbejde.

Opfølgning

Der bliver fulgt op på Alkoholpolitikken hvert halve år de første to år, dvs. i 2022 og 2023, og derefter én gang årligt. For at overskueliggøre opfølgningen på alkoholpolitikken udarbejdes en oversigt over, hvilke indsatser der er igangsat.

Som en del af opfølgningen formuleres som oven for nævnt målbare succeskriterier, fx i relation til øget forældreinvolvering samt sundere alkoholindtag og – adfærd blandt de unge. Dette gøres bl.a. med udgangspunkt i Ungeprofilundersøgelsen i Hørsholm Kommune i 2022.

I starten af 4. kvartal 2022 deltager centerchefer (samt evt. nøglepersoner involveret i implementeringen af alkoholpolitikken) i et temamøde om status på udmøntningen af alkoholpolitikken. På mødet inviteres medlemmer af det tidligere Alkoholråd også med. Forinden dette møde har alle centerchefer samlet de lokale handleplaner for, hvordan de enkelte skoler, institutioner og foreninger på tværs af kommunen vil omsætte alkoholpolitikken til praksis. Til dette arbejde vil de enkelte institutioner modtage materiale, der kan bruges til denne proces, sammen med alkoholpolitikken, når denne er godkendt. Derudover lægges op til, at institutionerne videndeler og sparrer med hinanden.

På mødet vil erfaringer fra Fælles om Ungelivet desuden blive præsenteret som inspiration til Hørsholm Kommunes arbejde. Fælles om Ungelivet er som nævnt et samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen og fem pilotkommuner – med fokus på forældreinvolvering og fritidsliv ift. alkohol- og rusmiddelforebyggelse blandt unge.

Fælles værktøjskasse med metoder, redskaber og materialer

Herunder følger en oversigt over de forskellige metoder, materialer og redskaber, som der refereres til under de enkelte indsats, og som Hørsholm Kommune vil bruge enten direkte eller som inspiration i deres arbejde med udmøntningen af alkoholpolitikken.

Baggrundsviden

Fakta om unge og alkohol,

Alkohol & Samfund

<https://alkohologsamfund.dk/viden-om-alkohol/fakta-om-unge-og-alkohol>

Den Islandske model: Viden om familiens, venners og unges fritids betydning for rusmiddelbrug samt beskyttende faktorer for et stort rusmiddelforbrug,

Sundhedsstyrelsen

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2021/Islandske-model/Den-islandske-model.ashx?la=da&hash=733FA54C2602D376101AC-23C89DFC40E709ADE0E>

Ansvarlig udskænkning,

Sundhedsstyrelsen

Rapport, 2021

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2021/Alkohol/Ansvarlig-udsk%C3%A6nkning/Ansvarlig-udskaenkning.ashx?la=da&hash=C48616B973F9C-F6578141A47068A937BFD7868CF>

Inspirationshæfte, 2011

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2011/Publ2011/BOFO/Alkohol/Inspirationsh%C3%A6fte-Ansvarlig-udsk%C3%A6nkning-%E2%80%93-9-lokalomr%C3%A5ders-samarbejde-om-en-aktiv-bevilningspolitik.ashx>

Forældreindsats og forældreinvolvering

Dit barn – din alkoholholdning,

Materiale til forældremøder/involvering af forældre i udskolingen, fra Kræftens Bekæmpelse og TrykFonden

<https://www.cancer.dk/skole/undervisningsmaterialer/udskoling-og-efterskoler/>

Fuld af liv

som retter sig mod danske unge og forældre – både folkeskoler og ungdomsuddannelser

<https://www.fuldafliv.dk/>

<https://www.alkoholdning.dk/>

Act-on-it

teaterforestilling/alternativt oplæg om alkohol, som er et kick-off til et fælles forældremøde, hvor der skal debatteres fælles alkoholpolitik

<https://www.act-on-it.dk/lkohol/>

Til forældre på ungdomsuddannelsen: Hjælp din teenager – med at skabe rammer for alkohol, tobak og stoffer,

Sundhedsstyrelsen

<https://www.sst.dk/-/media/Viden/Stoffer/Forebyggelse-af-stofforbrug/Indsatser-p%C3%A5-skoler-og-ungdomsuddannelser/Hjlp-din-teenager-med-at-skabe-rammer-for-alkohol-tobak-og-stoffer.ashx?la=da&hash=B878CF99E908C92F1D1E3DC93F-3DC7C2D23C1394>

Til lærere, ledelse og undervisere i grundskolen

Om alkohol, tværfagligt undervisningsmateriale til udskolingen,

Kræftens Bekæmpelse

<https://www.cancer.dk/skole/undervisningsmaterialer/udskoling-og-efterskoler/>

Til grundskolens lærere, ledelse og skolebestyrelse

Sæt rammer for alkohol, tobak og stoffer, Sundhedsstyrelsen

https://www.sst.dk/-/media/Viden/Stoffer/Forebyggelse-af-stofforbrug/Indsatser-p%C3%A5-skoler-og-ungdomsuddannelser/S_t-rammer-for-alkohol-tobak-og-stoffer.ashx?la=da&hash=3EE767AE853C0BC268D57117A3B62F8BE004CCD1

Til gymnasier/ungdomsuddannelser

Vi tager ansvar,

Gymnasiefællesskabet

<https://www.gymnasiefaellesskabet.dk/gym/index.php/vi-tager-ansvar>

Gymnasieguiden,

Alkohol & Samfund

<https://alkohologsamfund.dk/det-goer-vi/unge-og-alkohol/gymnasieguide>

Børn og unge der vokser op i familier med alkoholproblemer – materiale til medarbejdere

Den nødvendige samtale – når samtalen handler om alkohol og barnets trivsel,

Sundhedsstyrelsen

<https://www.sst.dk/da/udgivelser/2019/den-noedvendige-samtale-naar-samtalen-handler-om-alkohol>

Guide: Sådan kommunikerer du til børn og unge, der vokser op i familier med alkoholproblemer,

Alkohol & Samfund

<https://alkohologsamfund.dk/viden-om-alkohol/guide-saadan-kommunikerer-du-til-boern-og-unge-der-vokser-op-i-familier-med>

Kildehenvisninger

- ⁱ Statens Institut for Folkesundhed. Skolebørnsundersøgelsen- Helbred, trivsel og sundhedsadfærd blandt 11-, 13- og 15-årige skoleelever i Danmark. 2018.
- ⁱⁱ Vidensråd for Forebyggelse. Unges alkoholkultur – et bidrag til debatten. 2019.
- ⁱⁱⁱ Sundhedsprofil for Hørsholm kommune. 2017.
- ^{iv} KL-udspil. Forebyggelse for fremtiden. 2018.
- ^v Ungeprofilundersøgelsen. BørneUngeLiv. 2017.
- ^{vii} Ugeskrift for Læger. Alkoholrelateret sygelighed og dødelighed. Nr. 7A, 5. april 2021. 2021;183:653-728.
- ^{vii} Statens Institut for Folkesundhed. Kortlægning af den islandske model. Familie, venner og fritid som beskyttende faktorer for unges rusmiddelbrug. 2021.

